

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravništvo v Katoliški tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pa štiti prejemnik:

za leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrti 6,50 —
mesec 2,30 —

V upravništvu prejemnik:

za leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrti 5 —
mesec 1,70 —

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 22.

V Ljubljani, v torek 28. januarja 1902.

Letnik XXX.

Mistifikacije.

Liberalna žurnalistika gre vedno za tem smotrom, da zbeiga javno mnenje. Zato meče med svet v gotovih presledkih tendenciozne izmišljotine. Občinstvo jih pograbí, dela iz njih svoje dedukcije in se zapelje. Po navadi kak židovski list prinese tako »novico«. Cela tolpa drugih jo slastno pograbí in razširi. Ko pride oficielni popravek, je že prepozno: Laž je že opravila svojo nalogo.

Tri take izmišljotine so vrgli zadnji čas židovski liberalci med svet. Tudi mi smo jih omenili kot glasove časnikov. Zato je tembolj naša dolžnost, da njih vrednost osvetlimo.

O cesarju Francu Jožetu je vrgel židovski »N. W. Journal« med svet novico, da je jako neugodno odgovoril kardinalu nadškofu dr. Gruschi na njegov »memorandum« o stališču vlade proti gibanju »proč od Rima«. Izkazalo se je, da je vse izmišljeno, ker dr. Gruscha 1. ni osebno izročil nikakega »memoranda«, in 2. ker cesar, kar znano, ni dal nikakega neugodnega odgovora. Res je pa, da so vsi avstrijski škofje podali skupno izjavo, a ta je tajna in ne ve tudi noben žid niti o njeni vsebini, niti o kakem odgovoru vladarjevem.

Namen te mistifikacije je pač prozoren: Ker je bil nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand obsodil protikatoliško gibanje, so ga hoteli desavouirati s cesarjevimi besedami. Napisali so judje to kot dejstvo, kar si želi njihovo srce, da bi se zgodilo.

Nadvojvoda Franc Ferdinand je postal žrtev še ene take mistifikacije. Ker je obsodil vsenemške izdajске težnje, je s tem seveda postal Slovanom simpatičen. Čehom ugaja še zlasti to, da se je poročil s hčerjo njihovega naroda in tako stopil nekako v sorodstvo z njimi. Zdaj pa so hoteli judje zabiti klin med dinastijo in med ljudstvo, in so vrgli v svet novico, o kateri vedo, da mora Slovane razburiti: Nadvojvoda se je proti ministrskemu predsedniku izrekel za nemški državni jezik! Jeli to res, ali ne, je liberalcem vse eno. Da le naredi združbo in neljubega jim dostojanstvenika pripravijo ob ljubezen ljudstva — to je njihov

namen, za katerega so pripravljeni lagati vsak čas.

Tretja mistifikacija je bilo pismo gneznsko poznanskega nadškofa Stablewskiego na poljsko duhovščino. Silno težko stališče, katero ima poljska duhovščina v Prusiji, je znano. Nadškof Stablewski je zvest sin svojega naroda in stori zanj vse, kar more. Zato ga Prusi preganjajo, a Poljaki ga ljubijo, če tudi ne more vsega izvesti, kar bi rad. Njegovo duhovščino preganjajo pruski uradniki in šolniki, in pruski porotniki mu jih obsojajo v ječo, kadarkoli le morejo dobiti katerega. V teh težavnih razmerah živi in trpi nadškof Stablewski za svoje podložnike. Zdaj so pa hoteli Poljake same odvrniti od njega. Dunajska »N. Fr. Presse«, ki o škofih vedno prinaša »najnovejše« vesti, je sporočila, da je nadškof prepovedal svojim duhovnikom sodelovanje pri poljskih listih, nastopanje na javnih shodih in da jim je kar naravnost zapovedal nemščino. Namen je prozoren. A ta židovska raca je zgrešila svoj namen: Vsi poljski listi poročajo, da takega pisma nadškof Stablewski ni izdal.

Taki vetrovi šume po časnikarskem gozdu. Demoralizacija liberalnega časopisja je postala že tolika, da se mu ne sme nič več verjeti, karkoli piše posebno o verskih stvareh. Če se upajo tako lagati o velikih stvareh, kjer ni mogoče, da bi se slednjič resnica ne pojasnila — si lahko mislimo, kako lažejo o stoterih dnevnih stvareh, katerih resničnosti nihče ne preiskuje.

Divji zakoni.

Čim bolj se odvraca mišljenje in čuvstvovanje »svobodomislicev« od cerkvenega življenja, tem bolj se kaže ta odpad od krščanstva tudi v zakonskem življenju. Država sama je tu mnogo zakrivila. Ko se je vzela jurisdikcija nad zakonsko zvezo duhovskim sodiščem in izročila svetni oblasti, ko se je vpeljal fakultativni civilni zakon, ki omogočuje skupno življenje tudi brez zakramentalne zveze, ko se je še celo ponekod dovolila popolna razrušitev že sklenjenega zakona, je moralo pač pešati ono globoko

mravno čuvstvo, katero edino more biti pravi temelj pošteni zakonski sredi in ki izvira edino iz živega krščanstva.

Pri nas je včasih svetna oblast pomagala cerkvi, da sta skupno odpravljali pohujšljive nezakonske zveze. Župan in okrajni glavar sta morala kot varha javne mravnosti delati na to, da se odpravijo »divji zakoni«. Kako je zdaj, o tem bi vedel marsikateri župnik povedati. Cesto so vse prošnje zastonj, in včasih se zgodi, da naleti župnik na najhujši odpor ravno pri onih, ki bi ga morali podpirati. Zato so pa tudi divje zveze vedno pogostnejše, in zgodi se celo semtertje, da mislijo ljudje, da se s časom taka stvar kar sama sanira in da ni treba cerkve nič zraven pri taki zvezi.

Dokler stojimo na temelju krščanskega naziranja, da je pravi zakon samo zakramentalni zakon, moramo obžalovati, da se javna oblast tolikokrat ne ozira na to temeljno zahtevo vse naše kulture.

Zdi se, da se semtertje, kjer imajo upravo v rokah dobromisleči državni uradniki, tudi oficielna vest nagiba na boljše stran. En tak slučaj iz najnovejšega časa se poroča iz Graslca. Tam je okrajno glavarstvo 21. decembra 1901 v uradnem listu objavilo odlok, ki namerava temeljito odpraviti konkubinate. Da se občine vzpodbude k uspešnemu nastopu proti konkubinatom, se opozarjajo na to, da nezakonski otroci obremenjujejo domovinsko občino matere zaradi zakonito določene skrbi za reveže, ki jo imajo občine. Občine se opozarjajo na razne načine, kako morejo v svojem samostojnem delokrogu delovati na odpravo divjih zakonov. Odlok opozarja na § 11. občinskega reda, ki jim daje pravico iztiravanja in izdajanje predpisov po § 7. in 11. cesarske naredbe od dne 20. aprila 1854. Občinski predstojniki se pozivljajo, da morajo dotične osebe poklicati k sebi, da morajo imeti zapisnik takih zvez in da morajo zapisnike o zaslišanju poslati okrajnemu glavarstvu. Tudi orožništvo je dobilo ukaz, da mora vse take zveze naznaniti županom in službeni oblasti. Slednjič prosi okrajno glavarstvo župne urade, naj dovoljujejo najširje olajšave takim osebam, da se čim preje sklenejo veljavni zakoni.

To je gotovo koristna in pametna na redba, in želeli bi bilo, da bi politične oblasti tudi drugod postopale po tem zgledu.

Sestanek državnega zbora.

Predsedstvo poslanske zbornice je pričelo včeraj z razpošiljanjem povabil za prihodnjo sejo, ki bo, kot smo že omenili, v torek dne 2. februarja. Na dnevnem redu te prve seje je predvsem načrt zakona o vojaških novicah, kateri zakon mora biti uveljavljen koncem februarja. Kot druga točka so na dnevnem redu bosanske železnice in potem znana predloga o inženerskem naslovu. O proračunom se bo pečala poslanska zbornica še le v drugi polovici februarja in ga završila v nekaterih tednih po Veliki noči, vendar še toliko zgodaj, da bodo imeli dež. zbori dovolj prilike za daljše zborovanje, tembolj ker odpade poletensko zasedanje drž. zbora.

Budgetni odsek mej tem redno nadalje zboruje in se je ta teden že lotil proračuna za naučno ministerstvo. Težkoče, ki so jih mnogi pričakovali povodom razprave o tem poglavju, so po poročilih nemških listov večinoma že odstranjene. Kar se tiče poljske gimnazije v Tešinu, je zadeva že sedaj tako rešena, da se bodo Poljaki zadovoljili z izjavo naučnega ministra, da se učni zavod podrži takoj, ko bo izpopolnjen. Tej izjavi pa tudi Nemci baje ne bodo ugovarjali. Vprašanje je le, kako se bo iztekla zadeva glede celjske gimnazije.

Razpor v vodstvu mladočeške stranke.

Razni nemški in tudi nekateri češki listi so pisali minule dni, da se je pojavil nekaj razpor med praškimi in dunajskim vodstvom mladočeške stranke v zadevi jezikovnega vprašanja. Posebno »Hlas Naroda« je vedel mnogo povedati o tej zadevi ter zahteval, da se vprašanje definitivno pojasni.

V to svrhu se je vršil v nedeljo sestanek mladočeškega izvršilnega odbora v Pragi. Komuniquej o tem shodu pravi, da je bil sestanek mnogobrojno obiskan. Predsedoval je načelnik dr. Skarda, poročal pa je načelnik državnozbornskega kluba dr. Pačak.

LISTEK.

Revež.

Spisala Marija.

(Konec)

»Pri županovih godejov«, vzkliknil je in veselja poskočil, ko je bil že čisto blizu hiše, katera je stala v zelenju, kakor spomladi. Nekaj svatov je stalo pred vežnimi durmi, ki so si hladili vroče glave in se posmehovali čudnemu gostu, kateri je bojazljivo stopil čez prag in radovedno pogledal v hišo. In kaj je zagledal? Sredi veselih ljudi, pri napolnjeni mizi, je sedela z venčkom na glavi Minka, poleg nje pa Lužarjev Francelj. Ravno je napival iz polnega kozarca mladi deklici ter ji prav predrzno zrl v modre oči. Jožetu so se skrčile pesti, stopil je nevede korak bliže, a sicer tako prijazna Minka danes ni imela ni jednega pogleda zanj. »Jože«, oglasil se je eden že vinjenih svatov, »stopi v hišo, nam boš malo brenkal po tvojih citrah. Na pij, in pogače ti bodo mati županja odrezali tak kos, da

boš pomnil, kedaj se je županova Minka možila z mladim Lužarjem«.

»Kaj pravite? Minka — možila?« jecljal je Jože in sapa mu je zaprla glas. Začutil je v sebi strašno bolečino, v glavi pa ga je zapeklo, da je glasno zajedal. Še enkrat je pogledal veselo družbo, potem pa se je obrnil in počasi stopal iz hiše — na prosto. »Možila se je«, ponavljal je vedno in divje gledal okrog sebe. Zamračilo se je že, a še vedno je begal po rosnem travniku za županovo hišo, kjer se je pelo in plesalo brez konca in kraja. Luna je stala že visoko na nebu, ko je utrujen stopil v gozd. Citre je zaludal daleč od sebe, počila je struna, a revež se ni zmenil za to. Vrgel se je pod smreko in z holečo glavo butal ob deblo, da so se na čelu prikazale debele kaplje krvi. »Mati, mati«, vzkliknil je naenkrat — pokleknil in sklenil roke kakor k molitvi. »Mati, pomagajte mi. Ljudje pravijo, da ste pri Bogu v nebesih, o pridite toraj in uzmite me seboj!« — Čudno, nikdar v svojem življenju ni izustil besede mati, saj je ni nikdar poznal in ni vedel, kaj je otroku prava mati, v svoji revni pameti je tudi nikdar pogrešil ni.

A baš v tem trenutku se je zasvetilo za pičico v reveževi glavi in želel si je svoje matere, in jo klical na pomoč.

Kakor bi trenil, skočil je kvišku. Začul je v bližnjem grmu šum in človeško gibanje. Nagnil se je nekoliko naprej, tedaj pa je zagledal v razburjeni svoji domišljiji žensko podobo.

»Minka, Minka«, klical je v tihi gozd, »počakaj me, — saj sem celi dan pridno delal, — o počakaj me!« prosil je in se opotekal do grmovja, iz katerega je plašno zletela nočna ptica v svoje skrivališče.

Naslonil se je na drevo, zaprl trudne oči, — oprijemal se za bolno glavo in težko sopel.

A komaj je odprl oči, vže je stala Minka prikazen na drugem koncu gozda, in zopet je taval do mesta, na katerem jo je menil najti. A zaman, iznova je zginila njegovim očem. Ravno je priplavala luna izza oblakov, ko je stopil iz gozda na breg vaškega potoka. Strmel je v valove, kateri so poigravali v luninem svitu. In zopet se je pokazala bolni njegovi domišljiji podoba deklice, — a sedaj v vodi sredi valov.

Vablivo se mu je smehljala, — in na-

gibala kodrasto glavico, katero je ovijal krasni venec. »Minka, kako si danes lepa!« zavpil je s poslednjo močjo. »Zakaj bežiš pred mano? Čakaj, sedaj mi ne uideš — sedaj — ne« in planil je z razprostrtimi rokami v potok. Zmanjkalo mu je tal, — parkrat je še plusnila voda na vse strani, in zginil je s površja vode.

Na vrbi ob potoku je vpila preplašena sova svoj »uhu« tako neznanu, kakor mrtvaško pesem, v tiho noč.

Luna pa se je zopet skrila za oblake, — menda ni hotela biti priča žalostnemu prizoru.

Na vasi se je množilo vrskanje, petje postajalo je močnejše, — godba je prihajala vedno bliže in bliže — veseli svatje so peljali srečno nevesto na novi dom.

Revež pa je našel mir in srečo v čisti vodi deročega potoka. Nesrečno truplo je počivalo v mrzli globoki strugi, duh pa se je dvignil nad zvezde k svojem Bogu.

Oj blagor mu! Odškodovan je obilo za vse gorje njegovega življenja; česar zanj revni svet ni premogel, to je našel v nebeških višavah med božjimi kriljati pri svoji materi!

5-20

Debata je bila zelo živahna, sprejeti so bili štirje predlogi in pokazalo se je, da mej obema vodstvom ni nobenega načelnega nasprotstva. Nemški nasprotniki torej niso dosegli svojega namena.

Grof Goëss pri cesarju.

Tržaški včerajšnji listi objavljajo brzojavko z Dunaja, da je bil tržaški ces. namestnik grof Goëss včeraj pri cesarju v avdijenci. List „Avanti“ obenem poroča, da je bil grof Goëss radi tega pozvan k vladarju, da da odgovor radi svojega govora povodom bivanja nemškega princa v Trstu. Koliko je resnice na vesti imenovanega lista, se seveda ne dá konstatirati, gotovo je le, da je bil tržaški namestnik v avdijenci pri cesarju ter da vsa slovanska, posebno pa slov. javnost pričakuje resnega pojasnila v napitnici na nemškega princa izgovorjenih besed.

Dobiti je sicer tudi med Slovenci, seveda bolj vladnimi, ljudi, ki naglašajo, da je grof Goëss govoril o avstrijskem značaju Trsta in da torej ni prekoračil dopustne meje, toda to edino besedo je kot avstr. ces. namestnik vendar le moral izgovoriti in torej sama ta beseda ne premeni ostalega dela njegovega govora.

A če bi tudi temu tako bilo, in bi bil grof Goëss res hotel povdarjati avstrijski značaj Trsta, moramo Slovenci vseeno odklanjati Goëssovo napitnico, ker je ne smemo soditi samo z državnega ampak tudi in še posebno s svojega slovensko-narodnega stališča. Iz besed grofa Goëssa izhaja le prejasno, da vlada hoče imeti Trst, v katerem bosta nemški kapital in nemški element odločilna! Vlada hoče, da se avtohtonni slovenski in italijanski element, posebno še prvi, kar se tiče važnosti, moči in upliva, umakne pred nemško invazijo. Takega Trsta Slovani avstrijski ne moremo in ne smemo hoteti! Trst je trgovinski emporij, za kateri morajo žrtvovati vsi narodi in ki naj torej služi interesom vseh narodov, ne gledé na to, da bi pomenjalo to krvav udarec v obraz najelementarnejemu pojmu pravičnosti, ako bi državna politika delala na to, da se avtohtonno, prebivalstvo gospodarsko in političsko usuznji priseljencu.

Ravno vsled tega pa moramo vztrajati pri zahtevi, da se kočljiva zadeva na mero-dajnem mestu čim prej pojasni in s takim pojasnilom oziroma izjavo popravi krivica, ki se je zgodila tržaškim in sploh primorskim Slovanom.

„Czas“ o češko-nemški spravi.

O tem zelo kočljivem vprašanju, o katerem se je doslej že toliko pisalo, a večinoma, kakor kažejo razmere, brez vsakega vspeha, podaja krakovski „Czas“ v pismu z Dunaja neko novo misel. Piše namreč mej drugim sledeče:

Pri vseh dosedanjih pogajanjih se je skušalo dospeti do nekega cilja, ki je sploh nedosegljiv ali je bil vsaj nedosegljiv v sedanjih razmerah. Češko-nemški razpor namreč ni boj za posamezne postulate, marveč dobro premišljen boj slovanstva proti nemškemu nasilju. Oblika tega boja se sicer da ublažiti, a odstraniti se ne da njega vsebina. V dolgotrajnem vztrajnem boju so si Čehi pridobili marsikatero izgubljeno pozicijo v notranjem delu dežele. Zadostuje že, če opozorimo samo na to, da so navstale v zadnjem času na nemškem Nižje-Avstrijskem mnoge češke vasi, in da šteje prestolno mesto Dunaj okroglo šteto blizu 15% češkega prebivalstva. V prvi vrsti zahtevajo Čehi v tem boju, da Nemci priznajo one pridobitve, ki jih imajo Čehi dejansko v rokah, in da se jim ta posest tudi zakonito zagotovi.

V tej smeri zapričeta pravna pogajanja imajo torej edino le ta namen, da se obestranski pripozna status quo. Če bi se to doseglo, potem ni nikakega dvoma, da se bojna oblika za dalj časa znatno ublaži. Vsaka stranka ceni svoje moči ter preiskuje, kaj je izgubljenega in kaj bi se še dalo ohraniti. Ko bodo merodajni krogi na jasnem glede te prve in glavne točke, je prva težkoča odstranjena in na vladi je potem, da sestavi dosežene vspehe v zakonito obliko. Tako in le tako si je možno misliti češko-nemško spravo in tako, kakor se zdi, si jo predstavlja tudi sedanja vlada.

Misel, ki jo tu podaja oficijelni krakovski „Czas“, je sicer lepa in tudi izvedljiva, ko bi ne bilo — Nemcev. Ti pa, kakor znano, nočejo priznati nikakih, bodisi še tako poštenim potom pridobljenih slovanskih pravic in posesti in trdijo le venomer, da jim je tako pridobljene pozicije slovanski nasprotnik enostavno uropal. Dokler se torej v tem smislu ne premeni, je zaman pričakovati kakega pozitivnega vspeha.

Zastopstvo Vatikana pri kronanju angleškega kralja.

Med westminsterskim nadškofom kardinalom Vaughanom in angleškim dvorom so se vršila te dni, kakor javlja „Pol. Corr.“, zaupna pogajanja glede zastopstva Vatikana pri slovesnosti povodom kronanja kralja Edvarda VII. Pogajanja so sedaj dospela tako daleč, da bo sv. Očeta zastopal predsednik cerkvene akademije monsign. Merry de Val. Ta dostojanstvenik sicer ne bo prisostvoval pravim slovesnostim kronanja, pač pa ga bo takoj po završenem ceremonijelu sprejel kralj v avdijenci, pri kateri mu monsign. Merry izroči papežovo lastnoročno pismo. — Na enak način je bil Vatikan zastopan tudi povodom kronanja ruskega carja.

Iz brzojavk.

Cesar je vsprejel v avdijenci princa Alfreda Liechtensteina in ces. namestnika grofa Goëssa. — Važen obisk v Petrogradu. Rimska poročila javljajo, da bo laški kralj prihodnjega maja obiskal ruskega carja. Istočasno se bode mudil v Petrogradu predsednik francoske republike Loubet. — Potovanje nadvojvode Franca Ferdinanda na Rusko je določeno na osem dni. Štiri dni bode nadvojvoda na potovanju, štiri dni pa se bode mudil v Petrogradu. — Obstrukcija v občinskem svetu. Nemci hočejo v obč. svetu v Lipniku izvoliti 20 častnih občanov. Češki obč. svetniki obstruirajo pri sejah. — Japonska in Mandžurija. V japonski zbornici se je razpravljalo o potrebi, da Rusija zapusti Mandžurijo, in o sporazumljenju glede Krete.

Kuljevnost in umetnost.

Katekizem o zakonu.

Navod za katoliške zaročence in zakonske. Po P. Jožefu Höller, O. SS. R. poslovenil duhovnik lavantinske škofije. — V Mariboru. 1903. Založilo Katoliško tiskovno društvo. Tisk tiskarne sv. Cirila.

Ravno prav! V vseh župnijskih cerkvah jih zdaj oznanjujejo, srečne kandidate svetega zakonskega stanu. Mnogo jih je, ki ne vedo, kake dolžnosti sprejemajo, ko se za vežejo „tje do groba“. Zato je pač dobro, da imajo gospodje župniki knjižico, katero morejo priporočati zaročencem, da se iz nje pouče o bistvu sv. zakona. Mnogim je zakon trgovina, drugim je zakon zabava, zopet drugim je ječa in marsikomu je trpljenje. Kristjan pa pravi s sv. Pavlom: »Zakon je velika skrivnost: Jaz pa pravim v Kristusu in cerkvi.«

Gospod pisatelj pravi v uvodu: »Čim vzvišenejši pojme ima kak narod o zakonu, čim čistejši se ljudje pripravljajo na zakonski stan, čim svetelje sklepajo zakonsko zvezo in čim zvestejše in bogoljubnejše žive v zakonu, tem bolj urejene, čvrste in osrečujoče so družbene razmere takega naroda.«

Da pa ravno dandanes popuščajo rod-binske vezi, da se rušijo državljanske in gospodarske razmere, da se krši državni red in da propada versko mišljenje in življenje, vzrok temu je današnje izprijenje z akona.

Kako redkokje se nahaja zdaj celo med katoličani oni visoki pojem o zakonu, ki od govarja sveti veri; koliko jih podkople z lahkomišelnostjo mladostjo za vselej svojo zakonsko srečo; koliko jih sklepa sveto zavezo na nedovoljen, da, na brezbožen način, in koliko je še le tistih, ki si izpremené za konski stan v pol pekla! Zmote življenja imajo pa vedno svoj vzrok v nevednosti ali v pomanjkljivih in krivih nazorih. In to velja o krščanskem zakonu dandanes celo med katoličani.

Knjižica ima namen, da natančno pouči mlade ljudi o bistvu in o dolžnostih svetega zakona. Prav toplo priporočamo to koristno knjižico. Cena je jako nizka: 30 vinarjev.

Dopisi.

Idrija, dne 25. jan. (Malha, o kateri vsakdo sme vedeti). V kateri žakelj zbira? tako poprašuje v zadnji „Jednakopravnosti“ nekdo, ki večkrat premišluje, kakor sam pravi, kako je to, da

so pri nas pogrebi tako dragi. — »Za tisto malo spremetvo in zvonjenje, pa kmalo moraš plačati 80 do 100 ali pa še več 'kron'. Pustil je to premišljevanje, češ, kdor je tako neumen, naj pa plača. A sedaj, ko mi vprašujemo liberalce po njih računih, moral si je dati duška. Natančno je izračunal, da dobi vsak duhovnik od pogreba 5 kron, in ko je odračunal vse druge stroške, ki jih je treba plačati, ostalo mu je za samo zvonjenje povprečno 20 kron od pogreba. »Če računamo na leto« — pravi — »samo 200 pogrebov, dobimo letnih okroglih 4000 kron za zvonjenje. Kolikor se morem spominjati, so naši zvonovi že nad 25 let v zvoniku, to bi torej dalo okroglo svoto 100.000 kron. Končuje: Ta denar »spravljate gotovo v kako posebno malho, od katere pa ne sme nihče ničesar izvedeti. Prosimo torej pojasnila!«

Evo, pojasnila, mi se ne bojimo z računati pred ljudi! Pred vsem povemo, da bi nam bilo najljubše, ako bi nam bili navedli one, kateri so plačali »za tisto malo spremetvo in zvonjenje« 80 do 100 ali pa še več kron. Zadovoljni smo, ako nam od vseh zadnjih 25 let umrlih poveste le en slučaj. Pri pogrebi imamo 3 razrede z natančno določenimi takсами. Računa se vsem enako.

Kakor kažejo računi, so skozi vseh 25 let plačevali oni, kateri so naročili pogreb I. razreda, po 46 kron in 6 vinarjev. Iz tega so plačani trije duhovniki, trije pevci pri pogrebu, vsi mežnarji, 6 ministrantov, 2 maši z libero, sveče pri teh mašah, — in tisto zvonjenje opoldne po vseh štirih cerkvah skozi 3 četrti ure, med pogrebom po vseh štirih cerkvah, ter ob osmini in ob letnici med libero v farni cerkvi. Ako pa kdo kaj več zahteva, plačati mora posebej, kakor povsod. Tako mu je na prosto voljo dano, ali in kakšne sveče hoče, naroči si lahko posebne svečke kakor tudi druge potrebne priprave za mrtvaški oder, ako ni vpisan v pogrebno društvo sv. Jožefa. Kadar kdo vrne sveče, kolikor jih ni porabil, vrne mu tudi cerkev, kolikor so vrnjene sveče vredne.

Navajamo vzgled, kjer so liberalci poravnali račune ter si jih lahko še vedno ogledajo, saj so jih dobili v roke. Dne 18. septembra 1894 je umrl županov brat Vinko Lapajne. Cerkveni račun je znašal 50 K 86 v. Ravno toliko ob pogrebu gospe Franciške Lapajne in mnogo drugih. Plačali so 4 K 80 v. več, ker so zahtevali posebne sveče (Windlicht) pri pogrebu. Za gospoda Franc Lapajne je znašal račun le 48 K 20 v., ker je pač imel pri pogrebu posebne sveče, toda le dva pevca. Tako se vedno natančno poračuna. Komur se je krivično zaračunalo, naj se le oglasi! Povrnjeno dobi do zadnjega vinarja. Za pogreb gospoda Mijo Thaler so plačali res 70 K 86 v., a so naročili k pogrebu oba duhovnika iz Spodnje Idrije, kakor tudi pri pogrebu posebne sveče. Ob pogrebu gospe Franciške Poženel je bilo računa celo 71 K 61 v. naročenih pa je bilo 6 duhovnikov.

Dne 7. januarja 1898 je umrl v Jeličnem Vrhu gospod Pavel Gruden. Duhovnik ga je spremljal od doma, od pol pota dalje vsi trije duhovniki, račun za zvonjenje in vse: 48 K 76 h. Neki višji uradnik je poslal ob smrti svojega sina račun v župnišče nazaj, češ, gotovo ste se zmotili, tako majhni računi pri cerkvi pač niso, slišal sem, da stane pogreb I. razreda najmanj 200 kron.

Tako ljudje navadno mislijo in »Jednakopravnost« je hotela to izrabit. Kajpada so pogrebi dragi, ako hoče kdo parado. A cerkev pri vsakem enako računa, bodi stanu tega ali onega. Stroški so le pri »paradi«. Tako je znašal ob smrti gospe Roze plem. Lipold ves cerkveni račun z vsem, kar so posebej zahtevali, 57 K 6 h, krsta sama pa ravno 100 kron. Napravil jo je in tudi denar zanjo potgnil nikakor ne klerikalni mizar Miha Tratnik. Torej skoraj še enkrat toliko, kakor »tisto malo spremetvo in zvonjenje«, sama krsta!

Za pogreb II. razreda odraslih plačajo pri nas 28 K 20 h. Za ta denar so poravnani zopet vsi stroški: zvonji po vseh štirih cerkvah skozi pol ure opoldne in ob pogrebu, strežniki, dva pevca, kakor sta tudi že uračunjeni dve maši z libero, ako ju kdo naroči. Anton Florijan, tast našega vpokojenega c. kr. deželnega živinozdravnika, je umrl 19. septembra 1901. Imel je pogreb II. razreda. Ker posmrtna maša niso bile naročene, plačali so za pogreb 24 K 26 k. Ako nam ne verjamate, vprašajte gospoda živinozdravnika, saj je dobil pisan račun. Pri pogrebu so bili trije duhovniki, trije ministranti, opoldne in pri pogrebu zvonilo mu je po vseh štirih cerkvah, posodila je cerkev tudi šest svečnikov. Ako je že vsak naših treh »popov« potegnil po vaši sodbi pet kron, kako je mogoče, da je ostalo za zvonjenje 20 kron, ako bi bili razun »popove« vsi drugi za »vbojajme« delali? »Popovi« pripisujejo tako dohodke, ker merite posebi, duhovnik se mora zadovoljiti pri srednjem pogrebu z 2 K 66 h. pri malem pa z 1 K 66 h.

Dne 25. septembra 1901 je umrl stric gospe županje. Imel je pogreb III. razreda.

Vsi cerkveni stroški so znašali — dujte! — 7 K 54 h, in vendar je ostalo po računu liberalnega sotrudnika z maturo ali brez maturo — ne vemo — okroglo 20 K za »samo zvonjenje«. Pa tudi, ako bi imenovani stric gospe županje ne bil ležal v mrtvašnici, marveč da bi bil našel v smiljeno srce, ki bi mu bilo preskrbelo, da bi bil ležal na »parah«, bi se bili stroški zvišali k večjemu za 1 K 40 h za svečnike. Toliko več namreč je znašal račun za mestno ubogo Terezijo Mihalček, ki je tudi lani umrla in ležala v mestni ubožnici na mrtvaškem odru. Da pa se v prihodnje več ne zmotite, povemo vam tu javno, da cerkev pri pogrebi III. razreda ne dobi za zvonjenje prav nič, še pri pogrebi I. razreda le 6 K 30 h.

Še otroški pogrebi! Ako kdo pripravi svojemu otroku srednji pogreb, plača 11 K 24 h. Pri pogrebu sta dva duhovnika, trije strežniki, vračunjena je sveča botrova — in vendar ostane po računu »Jednakopravnosti« okroglo 20 K za »zvonjenje«. Škoda, da so razredi zlasti nižji naše rudniške šole prenapolnjeni, sicer bi nasvetovali, da pošlje »Jednakopravnost« svojega poročevalca, naj si ima tudi morebiti že maturo, še nekoliko v pouk. Pri otroških pogrebi III. razreda znaša račun z botrovo svečo vred celih 5 K 84 h. Ako zasluži po trditvi liberalca v »Jednakopravnosti« že »pop« samo 5 K, kako neki ostane za strežnike in zvonjenje še vedno okroglo 20 K? Kdor to trdi, ta pač niti za ljudsko šolo ni, še manj pa za kako častno mesto v občini. To bi bilo menda dosti pojasnila! Da pa svet spozna, kako sleparijo liberalci, pomudimo se še nekoliko pri štev. 200.

»Jednakopravnost« pravi, da hoče za podlago svojega računa vzeti »samo 200 pogrebov na leto«. Sodi torej, da jih je več. To se pri nas večkrat zgodi. Davčni nadzornik v Logatcu je poslal sam nekemu idrijskemu duhovniku naznanilo, da je po »uradni poizvedbi« v Idriji na leto povprečno 270 pogrebov, mej temi povprečno 200 takih, pri katerih so trije duhovniki. Od kod je došla ona uradna poizvedba, ne vemo. Toliko pa nam je znano, da je zalagatelj »Jednakopravnosti«, Dragotin Lapajne, član komisije za odmerjenje osebnih dohodarine. Kako natančno pa so take uradne poizvedbe, oziroma glasilo našega župana, kažejo izkazi mrliške knjige v Idriji. V zadnjih 25 letih je doseglo število umrlih le štiri-krat število 200 in sicer v letih, ko so bile nalezljive bolezni. Povprečno število mrljev v zadnjih 25 letih znaša 174 in »Jednakopravnost« jemlje za podlago »samo 200«. Zmoti se torej v teh letih za 650 pogrebov. Ne realke, ampak še eno ljudsko šolo potrebujemo za ljudi, najsi imajo morda tudi že maturo v žepu.

Še nekoliko pojasnila! Med omenjenimi 174 letnimi umrlimi so všteti vsi, ki so imeli pogreb kateregakoli razreda, odrasli in otroci. Kdor je pokopan po tretjem razredu, za zvonjenje sploh nič ne plača. Všteti so vsi oni, ki so bili pokopani brezplačno, kakor tudi vsi oni, ki so imeli pač naročene pogrebe višjih razredov, pa jih še do danes niso plačali. Tako je naročil neki liberalec že dva pogreba I. razreda, pa še do danes ni plačal ne solda. Cerkev je morala poravnati stroške za sveče, zvonarje itd.

Ko smo čitali navedeno notico v »kateri žakelj zbira?« hoteli smo tudi mi biti na čistem. Šteli smo torej, koliko so znašali v preteklem letu vsi cerkveni računi za vse pogrebe — za »popa«, pevce, strežnike, cerkvenike, sploh vse, kar smo že zgoraj navedli, dobili smo skupno svoto 2912 K 14 h. Pogreb, pri katerih je znašal cerkveni račun manj, nego 20 K sploh, bilo je 107 med 177. To sicer niso »uradne poizvedbe«, — pa so resnične. Vprašajte pri voditelju matičnih knjig!

Po vaši trditvi bi imelo priti samo za zvonjenje 4000 K. Oba tako strahoviti razliki se nismo prav nič čudili, kako je mogoča zmota tudi pri letošnjem proračunu za celih 10.000 K. Ako bi kak župnik z odlično, ne daleč okrog iskano maturo polagal tako natančne račune, odstavili bi ga bili že zdavnej. Mi pa poznamo dobro tok časa ter enako dobro vemo, da bodo še nadalje taki možje sedeli kot zaupniki — izvoljeni ali pa imenovani — v raznih korporacijah, kjer se pač določujejo dohodki duhovnikov, izplačujejo pa nikakor ne!

Ljudstvo, ti pa sodi o resničnosti naših »Jednakopravnosti« katera pravi, da se ne laže, dokaz temu — ker je še nihče ni tožil!

Izpred sodišča.

Zabava na deželi. Neke lepe nedelje so sedeli Osojnikovi, Sušnikovi in posestnik Kuhar s Krivčevega, okraj Kamnik, v gostilni in se zabavali s tem, da so metali drug drugega. Ko so si trud zalili s primerno količino pijače, pričel je Mat. Kuhar zopet nagovarjati Sušnika, naj se gre z njim metat. Res sta se spoprijela in Sušnik je vrgel Kuharja pod klopi, kar je precej slabotnega

Sušnika tako razveselilo, da je pokleknil na Kuharja in konstatiral, da mu Kuhar „gavtig ni“. V tem veselju pa se je Sušniku ulila iz nosa kri, nakar je ponižno vstal in izjavil, da je „že dobil, kar je iskal.“ Kuhar ni imel nič ušmilenja do Sušnikovega krvavega nosu. „Pojava se še metat“, nagovarjal je Sušnika in ker se mu je silno „za malo“ zdelo, da je bil prej pod klopjo, predlagal je, naj se gresta metat „na frej“, kjer ne bo tako „pokalo“, in da stavi 10 gld., da Sušnik vendar ni njega „gavtig“. V ta namen ga je Kuhar „prijazno za srajco prijel“ in ga počastil celo s pridevkom „spicpoba“. Sušniku se je pri tem, vsaj kakor je danes pri dež. sodišču povedal, naredilo kar temno pred očmi iz strahu, da ga Kuhar hoče — „končat.“ Zato je zagrabil nož in besno mahal okoli sebe. Kuhar je bil pri tem težko ranjen, pa tudi par drugih fantov je Sušnik „obrezal.“ Ko se je zbrlital, šel je prositi tudi ranjenega J. Osojnika, naj molči o težki rani in naj pokaže pri sodnji v Kamniku samo prasko na roki. Osojnik je to res storil — dobil je zato od Sušnika 4 gld. — in zato je moral danes tudi Osojnik skupno s Sušnikom sedeti pred dežel. sodiščem. Sušnik se je ob težki Kuharjevi rani zjokal in mu obljubil 50 gld., če reče, da je sam na nož padel. Ker Kuhar na Sušnikovo „vekanje“ in obljube ni nič dal, dobil je danes Sušnik pred dež. sodiščem 15 mesecev težke ječe in vsak mesec se bo metal po trdem ležišču, Kuharju pa bo moral plačati 150 K za „bolečine“. Osojnik je pa dobil 2 meseca, ker je svojo rano hotel sodišču prikriti.

Dokaz, da ni ravbar. Zagorski premogar Hrastel iz Dol. Štajerskega je čul maja meseca pred svojim stanovanjem premogarja Andreja Borštnerja kričati: „Smr kovec, tam si doma, kot vsi ravbarji. Smrt mora biti moja ali tvoja.“ Hrastel se je seve te „smrti“ tako ustrašil, da je odprl vrata in stopil proti Borštnerju, katerega je v dokaz, da ni „ravbar“, smrtnonevarno zabodel. Tako si je Borštner prav za prav sam kriv, ne pa jaz,“ dokazoval je danes Hrastel pred deželnim sodiščem. Sodišče je dalo Hrastlu priliko, da deset mesecev ne bo na tak način preganjal „smrti“. Na Zabajaku bode v popolni varnosti pred Borštnerjem.

Za živinski „pos“ 14 dnij. Janez Trpin iz Selc je spremenil datum na živinskem potnem listu in s tako ponarejenim potnim listom prignal dva vola v škojfo Loko. „Čem misli, da se sme,“ dejal je Trpin sodniku, sodnik pa je dejal, da se ne sme in je Trpina obsodil v 14dnevno ječo. Trpin se je sodniku udal in je rekel, da gre takoj sedet, „da bo prej opravljeno“.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. januarja.

V avdienci pri nadvojvodi Franu Ferdinandu je bil včeraj dež. predsednik baron Hein, ki se je sinoči povrnil v Ljubljano.

Iz dež. šolskega sveta. Nadučitelj g. Jos. Maierju in učiteljema gg. Val. Kummer ter Leop. Armič se je priznala s 1. okt. 1901 VI. službena doklada. Oboleli nadučiteljici gđ. Al. Bauer se je dovolil dopust do konca šolskega leta in določila za namestnico gđ. učiteljica Frid. Konechegg.

Umrl je pri sv. Lenartu v Slov. Goricah župan g. Anton Mravlag. V Ljubljani je umrla gospa Marija Grilc v 81. letu svoje starosti. Pred tremi meseci je gospa obhajala zlato poroko. N. v m. p. V Jolietu v Ameriki je umrl g. Francišek Pavlin iz Metlike, ki je bil eden prvih pri delu za ustanovitev ondotne slovenske cerkvene občine. — V Ptujju je umrl bivši župan Ernst Eckel.

Javno predavanje. Opozarjamo na jutrišnje javno predavanje v „Katol. Domu“. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. — Odbor „Slov. kršč. soc. zveze“.

Prepir v slovenskem gledišču je zopet v polnem razvoju. Vzrok je neka kritika o operi „Rigoletto“, katero je, kakor govori g. Govekar, spisal pravni praktikant g. Oblak. V kritiki je bil zbor ostro prijet, da bi ostro grajo zaslužil marsikdo drugi. Pri gotovih krogih se opaža neko dosledno rovanje proti domačemu zboru, odkar je zbor pokazal, da noče nikomur hlapčevati. „Narod“ seve nima nujnejšega dela pri delu za „koristi slovenskega gledišča“ nego za letaviti se v zbor, namesto da bi priobčil zborovo pojasnilo. Groznje, da se opera opusti, so po našem mnenju precej plitve, ker se ravno kar Nemci pripravljajo, da otvorijo v prihodnji sezoni tudi nemške operne predstave.

Židov se bodo znebili. Z Jesenic prihaja vesela vest, da je ministerstvo že določilo, da dela, katera sedaj opravljajo židovski podjetniki pri vožnji za zgradbo karavanske železnice, prevzemo domačini. Trud naših mož je imel torej lep vseh!

Iz Istre se nam piše: Nadzornik ljudskih šol vitez Klodič-Sabladoski je šel torej v pokoj. Bil je dober šolnik in pošten prijatelj našega ljudstva. Zato so ga Italijani ljuto napadali. Zlasti v dež. zboru so vedno ropotali proti njemu, dasi je delal čisto pravično in po svoji dolžnosti. Seveda irendenti ni hotel služiti, in tega mu niso mogli odpustiti naši italijanaši. Odkar se je nadzorstvo nad italijanskimi šolami ločilo od slovanskih šol, in je Klodič nadzoroval samo te slednje, so ti napadi nekoliko ponehali. Njegov naslednik je zdaj profesor Matejčić. Istrani zaupamo novemu nadzorniku, ki je bil prej ravnatelj hrvaške gimnazije v Pazinu, in se nadejamo, da dobi tudi on vrednega naslednika.

Samomor poštnega ravnatelja v Gradcu. Na graškem pokopališču se je ustrelil ravnatelj poštnega urada v Gradcu Jožef Chenevière, ki je bil svoj čas poštni oskrbnik v Opatiji. Zadnji čas si je domišljjal, da ga vse preganja. Rojen je bil l. 1850 v Gorici in je služil tudi v Trstu.

Ljubljanske novice. Tatvina pri gospodu profesorju Zupančiču. Nemški listi prinašajo vest, da so tatu, ki je okral g. prof. Zupančiča, na sledu. Sumijo 20- do 25letnega moža, ki se je iz Ljubljane podal v Beljak, Celovec in potem proti Mariboru ter se piše Janez Pogadjar, kamnotiskar. V imenovanih krajih je izdajal cekine. — Razširjenje deželnoobrambene vojašnice. V svrhu razširjenja vojašnice za deželno brambo se bo vršila komisija 5. februarja t. leta. — Ogenj v lesni zalogi je bil pri gosp. Zakotniku. Konečno se je posrečilo, ogenj pogasiti. V baraki, v kateri se je ogenj pojavil, spi Ivan Videmšek, ki bi se skoro zadušil. Zgorela je samo streha pri baraki, ostalo barako so pa podrli. Tudi požarna bramba je prihitela na lice mesta. Vzrok ognja je bil, ker je Videmšek preveč zakuril v železno peč. — Umrlo je v Ljubljani leta 1901 z mrtvorojenci vred 1267 oseb. — V Ameriko je od 1. do 24. t. mes. odpotovalo šest oseb z ljubljanskega barja. — Kandelabrov na Franc Jožefovem mostu bode osem. Vsak kandelaber bode imel štiri obločnice. — Nezgode. Tesarju Ivanu Cegnarju iz Manč, tvrdka Zupančič, padla je na nogo smreka. Spodrsnilo se je Tratnikovemu vajencu Antonu Groschel iz Spodnje Šiške in se je pri padcu močno poškodoval. Lehnerjev tesar Alojzij Lenarčič je padel včeraj iz vagona pri nakladanju desk na državnem kolo dvoru.

Na včerajšnji semenj je bilo pri-gnanih 1082 konj in volov; 244 krav in 54 telet. Skupaj 1380 glav. Kupčija je bila jako živahna, ker so prišli kupci iz zunanjih dežel.

Občinski zastop na Reki je so-glasno sklenil, da se ustanovi za vodovod Ciotta lastna uprava. Utemeljevali so to s tem, da se tako olajša manipulacija. Govori se pa, da so to storili z namenom, da ustvari-rijo nova mesta. Soglasno je bilo na to od-klonjeno nadzorstvo državnega nadzornika nad mestnim muzejem in nad mestno knjiž-nico.

Stavka kamnoseških delavcev se je pričela včeraj v Zagrebu, ker jim mojstri niso hoteli povišati plače.

Ponesrečen delavec. V soboto je hitel na Jesenice delavec Pibernik iz Pirniča na vlak, da obišče domače. Na nekem mostiču se mu je spodtaknilo in padel je tako nesrečno, da je na mestu obležal mrtev.

Kuga. Na dubrovniškem parobrodu „Gundulič“, ki je došel iz Brazilije na Reko, otovorjen s kavo na račun „Lloyda“, se je pojavila kuga, ko je šel iz Aleksandrije v Santos. Zboleli so: en sobar, kuhar in dva mornarja. Kuhar je umrl in so ga pokopali v Rio de Janeiro, drugi so ozdraveli. Na Reki so parobrod najstrožje pregledali, a niso našli več sledi nikake bolezni.

Ogenj. V nedeljo popoldne so na Pod-rečah (fara Mavčiče) pogoreli trije podi. Za-

žgali so mali otroci, ki so bili brez varuha doma.

Zanimiva aretacija. Požigalec so prijeli 23. t. m. v Kočevju na zelo zanimiv način. Omenjenega dne se je 42letni požigalec Blaž Hribar iz Rafolč oglasil pri obč. tajniku v Kočevju s prošnjo, naj mu izroči delavsko knjižico, da gre na ptuje, ker ga bodo zasledovali radi požiga hleva svojega gospodarja, ki mu je požig naročil in obljubil zato 200 K. Ker pa je Hribar zahteval 400 K, sta se sprla z gospodarjem Königom in sedaj mu ne preostaja nič drugega, nego da odpotuje. Tajnik ga je na lep način odvedel po »dokumente« mesto k glavarstvu, kakor mu je preje dobrohotno pojasnjeval, v — sodišče, kjer so ga prijeli in za njim tudi Königa Hribar seveda ni slutil, da bo na tako lahek način prišel do »zaželenega« oilja.

Nepoboljšljivega tatu so prijeli te dni v Novemestu v osebi 25letnega natakarja Jul. Tomšiča. Dne 21. t. m. je zahteval pri novomeškem okr. glavarstvu potni list za Afriko, a ga ni dobil. Pozneje je ukrad nekemu mizarju 40 K in denar zapil še isti dan. Tomšič je bil poprej že dveletni prisilni delavnik, kamor ga tudi sedaj oddajo.

Ustrelil se je danes zjutraj v Kisovcu pri Zagorju rudniški nadpaznik Fr. Vod-ljan; krogla mu je prodrla lobanjo. Samokres kupil si je včeraj v Litiji; bil je včeraj cel dan nekako zamišljen in molčeč.

Ulomi v župnišču. Zopet so imeli tatovi »dela« v župniščih in sicer v Blagovici, St. Ožbaltu, pri sv. Jurju pri Mediji, na sv. Planini in v Cemšeniku. V nekaterih krajih so precej pokradli, v drugih so jih odpodili.

Nesreča. Iz Herpelj-Kozine pišejo »Edinosti«: Tukaj se je pripetila v soboto zjutraj huda nesreča. G. H. Melling, tuk. trgovec, je vozil z dvorišča Dreberjevega proti domu. Ko pa je zavil, se je kočija prebrnila in g. Melling je odletel iz kočije v drevo ob cesti tako nesrečno, da si je zlomil nogo. Prenesti so ga morali na nosilnici na njegovo stanovanje. Zdravi ga zdravnik Massapust.

Samomor oročnika v Trstu. Iz Trsta se poroča: Pri gospej Urši Stander, stanujoči v III. nadstropju hiše št. 11. v ulici Valdirivo je stanoval že več časa vpokojeni žandarmerijski narednik, 40 letni g. Josip Ukmar iz Sežane. Ko je predvčeraj zjutraj prišel domov, šel je v svojo sobo spat. Prišlo je poludne in gospa Stande mu je nesla obed v sobo. Vstopivša pa je videla na svojo grozo, kako se Ukmar zvija v postelji v bolečinah. Po stanovanju je zelo dišalo po neki kislini. Žena je hitro pogodila položaj in je poslala po zdravnika. Ali ko je prišel ta, je bil Ukmar že mrtev. Vzrok samomoru je bila neozdravljiva bolezen.

Nesreča v Nabrežini. Kakor smo javili minoli teden, se je Ivan Zupančič nevarno poškodoval na nabrežinski postaji vsled pada z lokomotive. Moža so sicer hitro prepeljali v bolnišnico, a včeraj zjutraj je ubogi mož izdihnil svojo dušo.

Afera Lavrinsich. Iz tržaških listov doznajemo, da se je proti škedenjskemu okr. zdravniku dr. Lavrinsichu uvela kazenska preiskava radi znanega zanemarjanja svoje službe. V nekaterih listih se čita tudi, da je dr. Lavrinsich kakor okr. zdravnik že suspendiran.

Tiskarstvo med ameriškimi Slovenci. Slovenci imajo sedaj štiri tiskarne in sicer tiskarne: »Ameriškega Slovence«, »Mira«, »Nove Domovine« in g. Sakserja.

Nesreča ali samomor Slovence v Ameriki. Iz Clevelanda se poroča: Te dni je povozila električna železnica na Painesville-Cleveland progi v Collinwoodu rojaka Fr. Urbasa. Pokojnik je bil doma iz Planine, okr. glavarstva Logatec in rojen 10. oktobra 1862. Bil je še samec in v starem kraju baje še zapušča mater. Sumi se, da se je pokojnik sam vrgel na tir električne železnice. Večkrat se mu je že preje zmešalo, kakor pravijo rojaki, ki so ga poznali. Pri društvu ni bil nobenem.

Najnovejšo od raznih strani. Strašen nasledek ljubosumnosti. 28letni mehanik Hubert Duckman- tel je v Waldu (svica) v ljubosumnosti pre-

rezal vrat svoji soprogi in svojima otrokoma. Sebe je ustrelil s strelom iz revolverja. — 300.000 mark je poneveril v Mannheimu prokurist Jakob Gunzen trdki z žitom Karl Siks. Gunzen se je zastrupil. Trdka je popolnoma uničena. — Silo-vit vojaški zdravnik. Vojaški asis-tenčni zdravnik Berenczy je na neki želez-niški postaji blizu Budimpešte skregal se z neko gospo. Berenczy je potegnil sabljo in gospo s sabljo stirikrat usekal po glavi. Težko ranjeno gospo so prepeljali v bolnico. — General se je ustrelil. V Pr-zemyalu se je ustrelil poveljnik 45. domo-branske divizije fml. Edvard Pierer pl. Esch. — Roparski umor sta-rinarja. V nedeljo popoldne je prišel v prodajalnico starinarja Kesslerja na Du-naju 25letni mož. Kupoval je čevlje. Ko se je Kessler obrnil, ga je mladi mož silovito udaril z nekim orodjem po glavi. Kessler se je zgrudil na tla. Napadalec ga je oropal in zbežal. Pol ure pozneje so dobili Kes-slerja v prodajalnici. Prepeljali so ga v bol-nico, kjer je umrl. — Šola za brez-žični brzojav. »Marconi Company« je v Frikonon Sea v Essenu otvorila šolo za brezžični brzojav. — »Kärntner Nachrichten« pred dunaj-skimi porotniki. Danes se je pred dunajskimi porotniki pričela porotna obrav-nava o tožbi župnika Mitterndorferja proti odgovornemu uredniku »Kärntner Nachrich-ten« Prettenhoferju. — Pod-snežnim plazom smrt. V Volde-ner dolini je medicina Domauerja zasul snežni plaz. — Cena električni luči se na Dunaju znatno zniža. — Pod morjem k severnemu tečaju. V geografičnem društvu na Dunaju bo dan-es dr. Anschütz Kämpf iz Monakovega predložil model potapljevalne ladje, s ka-tero bi bilo omogočeno, pod morjem priti do severnega tečaja. — Pogorel sa-mostan. Grški samostan na gori Athos je popolnoma pogorel. — Šestkratni morilec radi starih kron je po-stal 22letni delavec Titus Weshi v vasi Li-kala na Ruskem. Prenočil je pri posestniku Aminenu in je čul, da imajo pri hiši de-narja samo okoli 6 kron. Po noči je dela-vec umoril s sekiro šestero domačih oseb in hišo oropal. Ko se je posestnik drugo jutro vrnil iz mesta, je našel vso svojo rodbino umorjeno.

Zakaj je izstopil. Leta 1848 se je zbralo na Dunaju več veselih ptičkov v društvo, katero so imenovali »Ludlamova luknja«. Iz šale so sklenili, da ne bodo v svoje vrste sprejeli nobenega, ki ni izrecno obljubil, da ne bo nikdar izdal, kar se v družbenem prostoru godi. To je močno je-zilo tedanjega policijskega načelnika Antona grofa Sediničkega, ki je mislil, da je to gnjezdo demagogov, katerih bi se bil rad polastil. Toda nobenemu njegovih ljudi se ni posrečilo, poizvedeti o društvu kaj na-tančnejšega. Zdaj zve načelnik, da je izstopil iz društva znani pesnik Janez Gabrijel Seidl. Takoj ga pokliče in sprejme jako prijazno. »Želel sem«, začne, »spoznati tako slavnega pesnika. Zlasti so mi uzajale pesmi, katere ste zložili v nižjeavstrijskem narečju. Zelo me veseli, da sem vas spoznal«. Seidl se je priklonil. »Dunaj sme biti ponosen, da tu bivate. Kako se vam godi? Ali imate v mestu mnogo prijateljev?« »Da, ekscelenc«, »Pa svoje prijatelje v »Ludlamovi luknji« ste bili zapustili. Zakaj ste izstopili?« »Ek-scelenc«, »Le govorite čisto naravnost, ljubi gospod! Ali morda niste bili zadovoljni s političnimi nazori društva?« »Radi tega nisem izstopil, ekscelenc«, »Ali vam ni kaj druž-ga ugajalo?« »Tako je ekscelenc!« Sediničsky nastavi uho: »Govorite! In pe-snik mu pošepeta: »Ekscelenc, pivo mi tam ni več dišalo!«

Ameriška železnica po Palestini. »United States Construction Co.« v Clevel-landu je dobila poročilo, da je od sultan koncesijo za gradnjo posebne železniške proge do Meke. Železnica je projektirana iz Kajire v Egiptu do gore Sinaj, dalje ob Ru-decem morju do Meke, božjega pota vseh mohamedancev. Od gore Sinaj se odcepi stranska proga do mesta Damask. Ta stranska proga bo vodila mimo Jeruzalema in bo imela tudi po drugih, iz sv. pisma znanih krajih postaje. Ameriški kapitalisti si obe-tajo od nove železnice velikanskega dobička. Vsako leto obišče na tisoče in tisoče moha-medancev Meko, a dosedaj so vodile tja leaš slabe ceste. Gotovo pa je, da bo število ro-marjev še poskočilo, kakor hitro bodo na razpolago primerna prometna sredstva. Vrh-tega bo imela nova železnica zelo ugodno zvezo med Egiptom in Jeruzalemom ter Da-maskom in eventualno malo Azijo, ako se bo proga časoma podaljšala.

Hahnemann in lord. Hahnemann (+ 1843) začetnik homeopatije, je bil na stara leta jako čmeren. N-koč pride k njemu bogat lord, da ga vpraša za svet v svoji bolezni. Starček pazljivo posluša bolnikovo razkla-danje, vzame steklenico, jo odpre in drži lordu pod nos: »Vohajte!« Dobro! Ozdravljeni ste!« Ves iznenaden vpraša An-glež: »Kaj sem dolžan?« »Tisoč frankov!«

Lord vzame bankovec za 1000 frankov, drži ga homeopatu pod nosom in de: »Vohajte! Dobro! Plačani ste! in zapusti sobo.

Blagotvornostno društvo v Petrogradu je imelo te dni pod predsedstvom senatorja Narijskina občni zbor, na katerem je bilo sklenjeno, da društvo zopet prične izdajati svoja »Izvestija«, društveno glasilo. V ta namen se je odkazalo 3000 rublev. Uredniki lista bodo: A. S. Budilovič, I. I. Palmor, in Lavrov.

Zašil si je usta. Iz Dublina poročajo: Večletnemu uslužbencu okr. bolnišnice v Tiptonu Jeremiju Peabody ni dopadala hrana, katero so mu dolgo časa dajali. Da bi mu ne bilo treba več jesti navadne hrane, izmislil si je pametno. Vzel je mož čisto navadno šivanko z nitjo, ter si popolnoma zašil usta. Ko so ga našli zjutraj v takem položaju, so pozvali zdravnika, ki mu jih je zopet odprl. Peabody je bil prav vesel, da je zopet lahko jedel in govoril. Hranijo ga sedaj ob pišli hrani, in če se mu ne zastrupi kri, ne bo nobene nevarnosti.

Poroka najbogatejšega človeka na svetu. Iz Londona poročajo, da je g. Beit edini posamezen človek na svetu, kateri premore bilion dolarjev. Ta mož se bode v kratkem poročil z gospo Ladenburg iz New-Yorka.

Londonška policija. Letno poročilo londonske policije je jako zanimivo. V preteklem letu je bilo v Londonu v policijski službi 16.000 mož, od katerih 2000 straži kraljeve palače in druga javna poslopja, za vsako službo je na razpolago 14.000 mož, na 400 londonskih prebivalcev pride 1 stražnik. Vzdrževanje policije znaša 24 milijonov mark, ali na vsakega londonskega prebivalca 4 marke. Od stražnikov izvršuje 40 odstotkov dnevno službo, 60 % pa nočno službo. Tatvin je v enem letu bilo 16.565, vrednost ukradenih stvari je znašala 4.200.000 mark, seve je to le mal del tega, kar se je Londonu sploh ukradlo. Pri izvrševanju službe je bilo ranjenih 3099 stražnikov, povoženih je bilo 77 stražnikov. Novih hiš v Londonu se je zgradilo 25.161.

Društva.

(Gasilno društvo v Ribnici) priredi veselico v salonskih prostorih gospoda Ant. Arkota v nedeljo dne 2. februarja t. l. Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 1 krono za osebo. Čisti dohodek se porabi za zidanje nove gasilarne. — Svira oddelek vojaške godbe c. kr. pešp. št. 27. Odbor.

Darovi.

V spomin 25letnice župnikovanja nam je poslal g. Mih. Saje, župnik v Stangi, naslednje darove:

za Jeranovo dijaško mizo 5 K
za društvo »Slov. palma« v Aleksandriji 3 »
za misijone v Aziji 3 »
za kruhe sv. Antona 3 »
za Salezijance v Ljubljani 2 »
za družbo sv. Cirila in Metoda 2 »
za Marijanišče 2 »
Bog plačaj!

Meščanski klub v Ljubljani

vabi k

društveni zabavi

ki bode

prihodnji četrtek dne 30. t. m. točno ob 8. uri v »Katoliškem Domu«.

— Svira meščanska godba. —

Člani in po članih vpeljeni gostje imajo prost vstop.

Odbor.

Telefonska in brzajavna poročila.

Dunaj, 28. jan. Nadvojvoda Fran Ferdinand je dal včeraj diné, h kateremu so bili povabljeni skupni avstro-ogerski ministri in ostali avstrijski ministri.

Dunaj, 28. jan. Parlamentarna situacija se je zopet poostрила vsled težav, katere delajo Nemci pri moravskem vseučiliškem vprašanju. Zastopnika Nemcev sta bila danes pri Körberju vpogledat izjavo, katero je hotel naučni minister podati o tem v proračunskem odseku. V izjavi se obljublja ustanovitev ene nemške in ene češke univerze na Moravskem, a v izjavi se ne imenuje nobenega kraja, v katerem bi se kaka univerza ustanovila. To ni zadovoljilo Nemcev in so zahtevali v izjavi tudi točko, da se morete univerzi ustanoviti le s skupnim sporazumlje-

njem obeh narodnosti in da se češka univerza sme ustanoviti le v kakem češkem mestu. Körber je bil napram tej zahtevi rezerviran. Odposlanca Nemcev sta mu zato predbacivala, da je radi tega v nasprotju z svojim programnim govorom, v katerem je izjavil, da se morejo zadeve reševati le v medsebojnem sporazumljenju. Vrše se posredovanja. Točka o univerzah pride v proračunskem odseku kot zadnja na dnevni red.

Krakov, 28. jan. Ruski konzul je izjavil, da je zadeva o demonstracijah pred ruskim konzulatom rešena s tem, da bo gališki ces. namestnik osebno prisoten, ko bodo pribili na poslaniško poslopje nov ruski grb.

Dunaj, 28. jan. Razni listi poročajo, da se po 4. februarju prično tudi seje davčnega odseka in da se v odseku prične zopet razprava o davku na vozne listke.

Dunaj, 28. jan. Vse časopisje se peča z govorom nemškega poslanika, v katerem je izjavljal, da je zveza Nemčije z Avstrijo nerazdružljiva. Listi pravijo, da so s tem izpodbite vesti, da se ta zveza ruši.

Dunaj, 28. jan. »Budapesti Hirlap« javlja, da je stališče grofa Goluchowskega jako omajano in da utegne v najkrajšem času odstopiti. Poleg drugih težav se je pridružilo tudi to, da se je jako zameril, ker je v Jokej klubu kibiciral, ko je grof Potocki zaigral 2 milijona kron, in da ni protestoval proti visokim igralnim svotam.

Dunaj, 28. jan. Na železniškem tiru so dobili povoženega stotnika Presslerja. Samomorilec je rodom s Štajarskega.

Budimpešta, 28. jan. Zbornica je sklenila izročiti slovaškega poslanca Valačka sodišču, radi nekega »hujskajočega« volivnega govora.

Semlin, 28. jan. Princ Peter Karagjorgjevič je naznanil, da pride v kratkem sem. Pretendent za srbsko krono bode imel tu skupne sestanke s svojimi prijatelji s Srbskega. Brezdvombno pripravlja nov načrt, da dospe do svojega cilja. Iz Srbije prihajajo poročila, da je ondi položaj tako napet, kakor bi vse pričakovalo ustaje.

Zofija, 28. januarja. Ameriški odposlanci so včeraj izročili odkupnino za mis Stone. Pričakuje se, da bo danes oproščena.

Belgrad, 28. jan. Umrli dr. Nikola Kristić ni identičen z bivšim minister-skim predsednikom Nikolo Kristićem, ki je pri najboljšem zdravju.

Petrograd, 28. jan. Finska eskadra je razpuščena.

Berolin, 28. jan. Član pruske gosposke zbornice grof Klinckowström je umrl.

Cassel, 28. januarja. Veliki industriji v provinciji Hessen-Nassau so sklenili odpustiti vse poljske in češke delavce.

Madrid, 28. januarja. Loubet je poslal kralju Alfonzu veliki red častne legije.

Tanger, 28. jan. Avstrijska misija k marošskemu sultanu je na potu.

London, 28. jan. (C. B.) London šteje koncem l. 1901 4.536.541 prebivalcev, mej temi inozemcev 135.377.

Novi Jork, 28. jan. (C. B.) V Rapid-Transit predoru je eksplodirala zaloga dinamita. Pet delavcev je ubitih, več ranjenih. Mnogo hiš je poškodovanih. Inženjerja so prišli.

New-York, 28. jan. »New-York Herald« poroča iz Bogote, da je bil pri Facatavia vroč boj, v katerem so bili tepeni ustaši, ki so zgubili 360 mrtvih, vladne čete imajo 90 mrtvih.

Berolin, 28. jan. Iz angleških virov prihajajo vesti, da angleška vlada nima nobenih sredstev več, da bi najemala nove vojake. Od 100 kouv, ki jih pošlje v Južno Afriko, jih 80 med potjo pogine, Vse transportne ladije so okužene.

London, 28. jan. Burski general Wilonel je javil Kitchenerju, da stoji 1500 Burov v državi Oranje na strani Angležev. (?) Isti general je obvestil predsednika Stejna, da v Oranju divja meščanska vojna.

London, 28. jan. Buri nameravajo v maščevanju za Lotterjevo in Scheepersovo smrt umoriti angleškega generala Carringtona, ki se je moral o Božiču udati Delareyu.

Bruselj, 28. jan. Buri so uplenili Angležem v zadnjih tednih 18 vozov s provijantom, 17 topov, več železniških vlakov in 700.000 funtov šterlingov.

London, 28. jan. Kitchener javlja iz Johannesburga, da sta ujeta burska vodja Ben Wiljoen in Hans Botha, ter da je general Plumer 25. t. mes. ujel 36 Burov.

London, 28. januarja. Iz Johannesburga poročajo, da je burski poveljnik Beyers udrl v koncentracijski tabor blizu Pietersburga, tam osvobodil več Burov in potem napadel Pietersburg, da dobi zanje orožja in konj. Napad se mu je ponesrečil in umaknil se je z izgubo 3 ubitih in 3 ranjenih.

Umrli so:

26. januarja. Anton Podkrajšek, pisar, 68 let, Rožne ulice 35, kron. alcoh.
27. januarja. Anton Modic, dijak, 18 let, Marije Terezije cesta 10, jetika.

V bolnišnici:

23. januarja. Neža Juran, perica, 72 let, ostarelost.
24. januarja. Alojzij Bukovnik, pekovski pomočnik, 62 let, naduha.
25. januarja. Ivan Sodja, dninar, 54 let, naduha. — Helena Krofič, občinska uboga, 80 let, enteritis chron.

Zitne cene

dne 27. januarja 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad K 9-79 do 9-80
Rž za pomlad » 8-24 » 8-25
Koruzna za maj-junij » 5-66 » 5-67
Oves za pomlad » 7-83 » 7-84

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april K 9-54 do 9-55
Rž za april » 8-46 » 8-47
Koruzna za april » 7-98 » 7-99
Oves za april » 7-55 » 7-56
Koruzna za maj » 5-35 » 5-36

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška K 9-55 do 10-30
Rž južne žel. » 9-75 » 10-20
Ječmen » 8-10 » 8-25
» ob Tisi » 7-20 » 8-60
» » » » » 6-75 » 7-75
Koruzna ogerska, stara » 5-60 » 5-70
» nova » 5-45 » 5-55
Činkvart » 6-50 » 7-00
» stara » 6-15 » 6-50
» nova » 7-70 » 7-75
Fizol » 7-75 » 10-75

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barmetra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
27	9 zveč.	730-3	-5-7	sl. jvzh.	megla	
28	7. zjut.	731-0	-3-5	sl. jzh.	oblač.	0-0
28	2. popol.	730-8	0-0	sl. svzh.		

Srednja včerajšnja temperatura -4-1°, normalna: -2-0°

113 1-1

Rodbine Sušnik, Kačič, Žužek javljajo potrjen srcem vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je njih iskreno ljubljeno oče, stari oče in tast, gospod

Valentin Sušnik, zasebnik, častni meščan in bivši župan škofjeloški itd.

danes ob 3. uri zjutraj po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umiranje v starosti 75 let, mirno v Gospodu zaspa.

Truplo predragega pokojnika se bo dne 30. t. m. iz deželne bolnice v Ljubljani prepeljalo v Škofjeloško, kjer bo isti dan ob 2. uri popoldne na ondotnem pokopališču v rod.binskem grobu k večnemu počitku položeno. Sv. maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

Blagega pokojnika priporočamo v prijazen spomin.

Ljubljana, Škofjeloška 28. januarja 1902.

Žalujejoči ostali.

114 1-1

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom prežalostno vest, da je naša ljubljena soproga, mati, stara mati in leta, gospa

Marija Grilec roj. Lenarčič

danes ob 1/4 na 7 po kratki mučni bolezni v 81. letu svoje starosti, previdena s svetimi zakramenti za umiranje, mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb drage ranjke bode v sredo, dne 29. t. m. iz hiše žalosti sv. Petra cesta 63 na pokopališče k sv. Krištofu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Blago ranjko priporočamo v pobožno molitev in v prijazen spomin.

V Ljubljani, dne 28. januarja 1902.

Martin Grilo, soprog. — Marija Grilo, rejena Plehan, hči. — Ivan Plehan, c. kr. realni profesor; Miroslav Žebre, učitelj; Zmagoslav Plehan; unuki. — Terezija Klein, rojena Plehan, unukinja.

Dunajska borza

dne 23. januarja.

Skupni državni dolg v notah	100-85
Skupni državni dolg v srebru	100-70
Avstrijska zlata rentna 4%	120-50
Avstrijska krona rentna 4%	97-90
Ogerska zlata rentna 4%	119-70
Ogerska krona rentna 4%	96-75
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1632-—
Kreditne delnice, 160 gld.	655-25
London vista	239-27 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-12 1/2
20 mark	23-42
20 frankov (napoleonor)	19-03
Italijanski bankovci	93-45
C. kr. cekini	11-31

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.

Zavarovanja za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobika. 134 4

Promese za vsako zrebanje. — Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.

Oklopju slična barva za zidovja,

katere boja je nespremenljiva, statična, novitaa tudi proti vplivu svetlobe, apna in vremena, ter neodkrsljiva, je priporočljiva posebno stavbinskim podjetnikom, zidariskim mojstrom, hišnim posestnikom itd. Poraba je tako preprosta, da lahko vsakdo sam z njo prevleče vnanje dele poslopjinega zidovja. Edina prodaja pri trdkri **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 10 11-6

Sveče za cerkev,

pristno, zanesljivo blago,

priporoča po zmerni ceni

L. POKORNY,

svečar 1180 13

v Celji, Gledališke ulice št. 3.

Tovarna lesnih izdelkov

Alozij Kane,

Ljubljana, Dunajska cesta

se priporoča v napravo oken, vrat, stolov, miz sploh vseh sličnih predmetov, zagotavljač dober izdelek po nizki, konkurenčni ceni. 100 4-2

Na prodaj je 5letna, 15 1/2, pesti visoka, zdrava, močna, za tek in težek voz pripravna

kobila

brez vsake napake. 92 3-2

Kje, se izve pri upravnistvu »Slovenca.«

Dijak, VI. gimnazije

išče službe. — Ponudbe poste restante N. J. Ljubljana. 105 2-2